

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у грудні 2020 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

16 грудня відбулося підписання Програми культурного співробітництва між урядами України та Італії на 2021–2025 роки. Згідно з домовленістю сторони заохочуватимуть пряме співробітництво між країнами в усіх сферах культури і мистецтва: сприятимуть розвитку співпраці між митцями та прямому співробітництву між культурними і мистецькими установами; посилюватимуть міжкультурний обмін; об'єднують свої зусилля у дослідженні, збереженні та відновленні об'єктів матеріальної і нематеріальної культурної спадщини; протидіятимуть незаконній торгівлі об'єктами культурної спадщини тощо. Документ у онлайн-режимі підписали міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко та заступник міністра закордонних справ та міжнародного співробітництва Італії Манліо Ді Стефано.

23 грудня дистанційно відбулося Четверте засідання Комісії зі співробітництва між Урядом України та Урядом Китайської Народної Республіки під співголовуванням віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України О. Стефанішиної та віцепрем'єра Державної Ради КНР Лю Хе. За результатами засідання сторони підписали План дій щодо співпраці та пришвидшення реалізації спільних намірів у низці сфер, зокрема гуманітарній. У засіданні також взяла участь заступниця міністра культури та інформаційної політики України С. Фоменко, яка є головою української частини українсько-китайської Підкомісії з питань співробітництва у галузі культури. Вона повідомила про П'яте засідання цієї Підкомісії, проведене 15 грудня разом із заступником міністра культури та туризму КНР Чжаном Сю у форматі відеоконференції. Захід дозволив надати оцінку результатам та окреслити перспективи співробітництва у сферах культури, туризму, кінематографії, літератури, архівної справи, мас-медіа, а також здійснити обмін досвідом та інформацією щодо державної підтримки культури та туризму в Україні та Китаї під час пандемії COVID-19.

1 грудня набула чинності Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів (Конвенція Тромсе) – перший міжнародний обов'язковий документ, який закріплює право на доступ до офіційних документів, що створюються органами державної влади. Україна стала десятою державою, котра ратифікувала цей документ і тим самим запустила його в дію. Імплементация Конвенції Тромсе є одним із пріоритетних завдань для Уряду України й Міністерства культури та інформаційної політики зокрема. До того ж українські експерти працюють над вдосконаленням Конвенції на рівні Ради Європи.

22 грудня міністр культури та інформаційної політики О. Ткаченко провів зустріч із Надзвичайним та Повноважним Послом Швейцарії в Україні Клодом Вільдом. Сторони обговорили можливу співпрацю між країнами у рамках Програми швейцарського співробітництва з Україною на 2020–2023 рр. (*Swiss Cooperation Program Ukraine 2020–2023*). Її основними напрямками є децентралізація в культурі, діджитал трансформація (покликана зробити культуру більш доступною та інтерактивною) і посилення конкурентоспроможності креативної економіки.

А 24 грудня міністр культури та інформаційної політики О. Ткаченко зустрівся з Дюсенем Касеїновим – головою Міжнародної організації тюркської культури (*TÜRKSÖY*, об'єднує шість держав: Азербайджан, Казахстан, Киргизстан, Туреччину, Туркменістан і Узбекистан). Учасники обговорили можливі варіанти культурного співробітництва між Україною та *TÜRKSÖY* у сфері видавничої діяльності, спільного виробництва фільмів, організації українських виставок у тюркомовних країнах і навпаки.

За кордоном

2 грудня Національний конгрес Парагваю одногосно ухвалив Декларацію про засудження окупації Росією Автономної Республіки Крим – суверенної території України. Посилаючись на низку резолюцій ООН, парагвайські депутати висловили підтримку незалежності, суверенітету та повагу до територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаних кордонів.

Делегація Міністерства культури та інформаційної політики України на чолі з першою заступницею міністра С. Фоменко взяла участь у 15-му засіданні Комітету із захисту культурних цінностей у разі збройного конфлікту (ЮНЕСКО). Зокрема під час свого виступу С. Фоменко зазначила, що приєднання України до Другого протоколу Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 року є надзвичайно важливим кроком, особливо в умовах збройної агресії Росії. Вона також поінформувала учасників засідання про те, що МКІП України проводить роботу з формування списку культурних цінностей, які відповідають встановленим Другим протоколом умовам та можуть бути взяті під посилений захист Комітету захисту культурних цінностей у разі збройного конфлікту. Засідання відбулося 10 та 11 грудня в Парижі у змішаному форматі.

2–4 грудня тривав офіційний візит делегації Українського інституту національної пам'яті до Польщі. Зокрема 3 грудня відбулася зустріч української де-

легації, очолюваної А. Дробовичем, із представниками Інституту національної пам'яті Республіки Польща (*Instytut Pamięci Narodowej*) на чолі з головою інституції Ярославом Шареком. Сторони погодили створення експертної робочої групи, яка займатиметься вирішенням складних питань збереження місць пам'яті в Польщі та Україні, та обговорили низку актуальних тем, зокрема активне долучення до переговорів з питань історичної пам'яті української меншини в Польщі та польської в Україні. Згодом очільники інститутів нацпам'яті обох країн відвідали православний цвинтар на варшавській Волі, де поклали квіти до пам'ятника воїнам УНР, могили генерала Марка Безручка та пам'ятника жертвам Голодомору 1932–1933 рр. Крім того, під час візиту представники УІНП зустрілися у Варшаві з місцевою українською громадою та подякували українцям Польщі за численні конструктивні ініціативи та зусилля щодо збереження історичної пам'яті. Учасники зустрічі також підняли питання потенційної співпраці українських громадських організацій у Польщі з УІНП, зокрема в рамках проекту «Віртуальний некрополь української еміграції» та доповнення його інформацією про поховання української еліти в Польщі.

Пластуни в Австрії знайшли поховання австрійського інженера-хіміка Александра Вінербергера, який потайки зафіксував події Голодомору 1932–1933 років у Харкові та зберіг світлин – єдині фотосвідчення геноциду українського народу в місті. Могилу знайдено в рамках пластового проекту «Врятуй могилу героя». Вона знаходиться на комунальному цвинтарі Зальцбурга. Український інститут національної пам'яті вже вніс інформацію про віднайдене поховання до «Віртуального некрополя української еміграції».

Канадський інститут українських студій оголосив про старт постдокторської стипендіальної програми *Temerty Post-Doctoral Fellowship* з дослідження Голодомору на 2021–2022 рр. Постдокторська стипендія Темертея з досліджень Голодомору стала можливою завдяки фінансуванню Фонду Темертея (*Temerty Foundation*). Конкурс відкритий для канадських громадян та іноземців. Вітаються заявки від науковців з різних дисциплін, включаючи історію, політологію, антропологію, соціологію, літературу тощо.

В Іспанії випустили поштову марку, присвячену українському живописцю І. Марчуку з нагоди першої виставки митця у цій країні (діє з 4 листопада 2020 р. до 17 січня 2021 р.).

Вшанування пам'яті

21 грудня в Національній музичній академії України ім. П. Чайковського відбувся концерт «Музичний вектор: Брюссель – Київ – Париж», присвячений 200-річчю від дня народження видатного бельгійського скрипаля, композитора і педагога Анрі В'етана, 46-й річниці від дня народження Героя України В. Сліпака та 10-й річниці кончини н. а. України О. Тимошенка. Вечір пам'яті відкрили Надзвичайний та Повноважний Посол Королівства Бельгія в Україні Алекс Ленартс і музикознавиця Агнес Бріоль-В'етан (праправнучка композитора). Також захід відвідав Надзвичайний та Повноважний Посол Франції в Україні Етьєн де Понсен. Диригентом події виступив Ніколя Краузе (Франція), який

присвятив виконання «Ірмологіону» О. Козаренка пам'яті свого друга В. Сліпака.

200-річчя Анрі В'єтана відзначили також у Львівській національній філармонії ім. М. Скорика. 23 грудня там організували святковий концерт «В'єтан & Ваксман & Дворжак» під орудою Ніколя Краузе (Франція). Напередодні ж, 22 грудня, Аньєс Біоль-В'єтан презентувала в Альянс Франсез у Львові книгу про свого прапрадіда «Symphonie en lac majeur – Henry Vieuxtemps l'âme du violon».

На Луганщині зусиллями громадської організації «Українська ініціатива» встановлено одразу дві пам'ятні дошки знаковим закордонним діячам. 16 грудня у Сватовому на будівлі Центральної районної бібліотеки відкрито пам'ятну дошку класику літератури Тунісу, автору державного гімну – Абуль-Касіму аш-Шаббі. Захід відбувся за участі очільника діаспори Тунісу в Україні доктора Тарека аль-Алуві. А 19 грудня у Старобільську відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки на честь мислителя Мухаммада Ікбала, якого називають «духовним батьком Пакистану».

В Україні започаткували новий церемоніал вшанування героїв, які віддали життя за свободу нашої держави, – «Шануй та Пам'ятай», розроблений у співпраці з американською неурядовою організацією *Honor and Remember*. Візит її засновника Джорджа Лутца до України відбувався за підтримки Посольства США в Україні.

Креативні індустрії В Україні

На замовлення Міністерства культури та інформаційної політики та за підтримки програми *USAID* «Transformation Communications Activity» (США) створено проморолик «Креативні індустрії надихають Україну». Відео демонструє синергетичний ефект українських креативних індустрій: музика, кіно, народні художні промисли, мода, дизайн та інші сфери розвиваються і сповнюються новими сенсами, ділячись натхненням одне з одним.

За кордоном

Українська студія архітектури та дизайну С. Балбека – *Balbek Bureau* отримала нагороду *Best of the Year* в номінації «Beauty» Міжнародного конкурсу від журналу *Interior Design* (Нью-Йорк, США). Це вперше українська компанія стала переможцем цієї премії. Студію відзначено за дизайн київського салону краси *Say No Mo*, для якого команда розробила інтер'єр без гендерного розмежування і салонного присмаку.

Закордонне українство В Україні

10 грудня Уряд України і Світовий Конгрес Українців уклали оновлений Меморандум про співпрацю. Документ підписали прем'єр-міністр України Д. Шмигаль і президент СКУ П. Грод під час онлайн-зустрічі, яка відбулася 10

грудня. У заході також взяв участь міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко та представники СКУ. Меморандум передбачає розвиток і підтримку співробітництво в багатьох сферах – від економіки та зовнішньої політики до гуманітарних питань. Зокрема у справі збереження та розвитку української мови, української культурної спадщини та національної ідентичності; поширення у світі правдивої інформації про Україну, в тому числі з метою протидії російській пропаганді; визнання у світі Голодомору 1932–1933 років геноцидом українського народу та ін.

З нагоди Міжнародного дня волонтера представників закордонного українства відзначено державними нагородами України. Зокрема президентку Злученого українсько-американського допомогового комітету Ларису Кий (США) відзначено орденом княгині Ольги III ступеня. А голові Комітету гуманітарної допомоги Союзу українських організацій Австралії Дарії Сенько; керівнику менторської програми Світового Конгресу Українців, провіднику української громади в Торонто Тарасу Багрію (Канада) та голові Співки українських організацій Болгарії «Мати-Україна» Олені Коцевій вручено ордени «За заслуги» III ступеня.

Родина українського оперного співака М. Голинського, який напередодні Другої світової війни емігрував до Канади, передала його особистий архів до Музично-меморіального музею С. Крушельницької у Львові. Збірка містить понад 100 унікальних матеріалів. Серед них фотографії співака і його дружини – піаністки Г. Краснопери-Голинської, програми виступів, особисті документи.

19 грудня Товариство «Україна-Світ» організувало традиційний Міжнародний культурно-мистецький проєкт «До вас їде український Миколай», який відбувся онлайн та охопив 30 українських шкіл та студій у 18-ти країнах: США, Португалії, Іспанії, Нідерландах, Норвегії, Австрії, Естонії, Угорщині, Туреччині, Японії, Австралії тощо. Гостями події стали народні артисти України О. Білозір, Л. Горова, І. Братушик, музичний гурт «Шпилясті кобзарі», народні ансамблі української музики «Дніпро» і «Роксоланія», дитячий колектив «Вишиванка» та ін. Мистецьку акцію започатковано у 2005 році за підтримки Міністерства культури та Міністерства закордонних справ України.

Своєю чергою О. Присяжнюк (засновниця Активної групи добра «Небайдужі серця-Вінниця») та Л. Шимко (засновниця Чорноморської асоціації українців м. Самсун, Туреччина) ініціювали проєкт «уКРАЇНАмрій». Організатори провели інтерактивний урок з написання мрій до Святого Миколая за участі українських дітей з усього світу. Проєкт культурної, освітньої та дитячої дипломатії підтримали Світовий Конгрес Українців і діаспорні організації в Канаді, Франції, Португалії, Греції, ОАЕ, Алжирі, Туреччині, Монголії, Киргизстані, Індії, Японії, Австралії та інших країнах.

15 грудня Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» та Українська школа в ОАЕ «Софія» у партнерстві зі Світовою федерацією українських жіночих організацій та Світовою координаційною виховно-освітньою радою Світового

Конгресу Українців організували вебінар «Як взяти участь у Міжнародному конкурсі «Бренд Україна: творимо разом».

За кордоном

6 грудня Союз українок Америки відзначив онлайн свою 95-ту річницю. Це одна з найдавніших і найактивніших діаспорних організацій, яка поставила собі за мету інформувати світ про Україну, підтримувати матеріально та морально свою батьківщину, зберігати українську спадщину та культуру.

2 грудня генеральний консул України в Неаполі М. Коваленко та мер Неаполя Луїджі Де Магістріс (Італія) провели зустріч, під час якої обговорили потреби української громади міста. Особливу увагу було зосереджено на подальшому економічному, культурному та гуманітарному співробітництві.

Українські громади в різних куточках світу відзначили День Святого Миколая. Зокрема Асоціація українців у Норвегії разом із Українським культурно-освітнім центром у Норвегії, українською школою «Еллісів», Українською громадою Східної Норвегії та Українською спілкою Тронхейма організувала Свято Миколая, яке провели онлайн. До заходу долучився українсько-норвезький скрипаль Олександр Зеттерстрьом. Своєю чергою Т. Сибіга, дружина Надзвичайного та Повноважного Посла України в Туреччині, за підтримки Української спілки в Анкарі провела для маленьких українців Туреччини віртуальні святкові читання за участі поета і видавця І. Малковича. У талліннському Центрі української культури (Естонія) з нагоди свята відбулася презентація українського перекладу казки Ільмара Томуска «Друзі Вовчика», здійсненого поеткою Іреною Павлюк (книга вийшла у «Видавництві Старого Лева»). А Посольство України в Азербайджані провело конкурс «Напиши листа та надішли малюнок Святому Миколаю».

3 грудня Український національний музей у Чикаго представив віртуальну документальну фотовиставку та відеопрезентацію «Незалежні» А. Степанова. На світлинах зображено юнаків і дівчат, які захищають кордони на сході України.

Асоціація «Весна» з м. Ронкадор (штат Парана, Бразилія) організувала у онлайн-форматі XXVII Національний фестиваль українського танцю, який об'єднав понад 15 українських фольклорних колективів. А 29 грудня, за підтримки муніципалітету та департаменту культури міста Уніао-да-Віторія (штат Парана), майстер-писанкар Маркус Ауреліо Балабан провів віртуальний майстер-клас із писанкарства у рамках українського культурного проекту «Писанка як культурний елемент увічнення етнічної ідентичності».

Мистецькі заходи

За кордоном

Упродовж грудня у Познані (Польща) в онлайн-форматі проходив XIII Фестиваль «Українська весна». Програма цьогорічного форуму базувалася на польсько-українсько-білоруських відносинах і включала: прем'єру кліпу українсько-польського гурту «Дагадана» та білоруської художниці Альони Ка-

данової, який було створено на замовлення фестивалю; показ вистави «Сенсуаліст» у хореографії Аліси Макаренко, якій передували майстер-класи *Mov_improv_ment*; відкриття стінопису на одній із вулиць Познані; серію подкастів від Пйотра Погожельського про актуальні події в регіоні.

Музика В Україні

Саксофоніст Кента Ігараші (Японія – Україна) долучився до презентації міжнародного мистецького проєкту «Повернемо «Щедрику» українське громадянство», яка 18 грудня відбулася у Києві в Українському домі. Автор ініціативи – артист ЮНЕСКО в ім'я миру, н. а. України Г. Макаренко. Проєкт створюють до 30-річчя Незалежності України за участі артистів різних країн. Планується записати понад 20 варіацій виконання твору та створити мистецький альбом «Щедрика», який презентуватиме українську культурну традицію у світі. Власне, вже 25 грудня онлайн було представлено нове звучання всесвітньо відомої мелодії М. Леонтовича у виконанні українсько-азербайджанського тандему. Заслужені артисти Азербайджану Тогрул Асадуллаєв і Чинара Гейдарова, Вафа Ширалієва, Шафа Карімов, Азад Алімаммадов та українська музикантка П. Десятниченко виконали твір на стародавніх азербайджанських музичних інструментах.

1–4 грудня Азербайджанський культурний центр ім. М. Магомаєва та Трускавецька міська рада провели у місті в змішаному форматі III Міжнародний конкурс вокалістів «Пам'яті Мусліма Магомаєва». На захід завітала Надзвичайний та Повноважний Посол Азербайджанської Республіки в Україні Ельміра Ахундова. Візуальною складовою події стала виставка азербайджанського художника, члена Національної спілки художників Азербайджану Аскера Джавадова.

4–6 грудня міста України та Польщі – Львів, Тернопіль, Рівне та Перемишль – об'єднав *XX Міжнародний фестиваль сучасної імпровізаційної музики Jazz Bez*. Захід відбувся під гаслом «Двадцятий і живий!». Гостями української частини фестивалю стали музиканти зі США, Польщі, Нігерії та України. Це, зокрема, американський джазмен Рей Браун-молодший, син «королеви джазу» Елли Фіцджеральд та знаного контрабасиста Рея Брауна; польсько-українські проєкти *Ukraine-Polish Special Jazz Ensemble* та *Sarnecki/Jaros/Litvinyuk/Hnydyn Project*; формація *Andrey Chmut Band* (Україна – Нігерія). Партнерами заходу виступили генеральні консульства Республіки Польща у Львові та Луцьку, а також Польський Інститут у Києві.

У грудні в Україні тривали «Польсько-українські музичні діалоги», які розпочалися ораторіальним концертом у столиці ще в жовтні. Другою складовою проєкту стали два симфонічні концерти – в Одесі (4 грудня) та Львові (11 грудня). Суттю ініціативи, яка втілюється Фондом *Pro Musica Viva* (Польща), є зустріч польської і української музики та польських і українських виконавців. Тож у програмі було представлено музику п'яти композиторів XX – поч. XXI ст., знакових для обох країн: Генрика-Міколая Гурецького, Тадеуша Маєрсь-

кого, Кшиштофа Пендерецького, Ігоря Щербакова та Олександра Родіна. При цьому відбулися українські прем'єри двох польських творів: Симфонії № 4 Г.-М. Гурецького та другої редакції Фортепіанного концерту (1956 р.) Т. Маєрського, а також світова прем'єра композиції від українського автора О. Родіна – «Після прочитання Лавкрафта» для струнних. Незмінним диригентом проєкту виступив Роман Ревакович, солістом – піаніст Міхал Дреновський (Польща), а виконавцями – Національний одеський філармонійний оркестр і Академічний симфонічний оркестр Львівської національної філармонії ім. М. Скорика відповідно. Проєкт дофінансовано у межах багатолітньої програми «Незалежна» на 2017–2022 рр., у рамках дотаційної програми Інституту Адама Міцкевича «Культурні помости».

12 грудня у столиці, в *Kyiv Symphony Hall*, відбувся благодійний концерт за участі знаного контрабасиста Ніка де Гроота (Нідерланди) та колективу *Kyiv Symphony Orchestra*. Центральною подією заходу стала світова прем'єра концерту шведського композитора Андерса Нільсона «Загублені птахи», створеного на замовлення Ніка де Гроота. Охочі мали змогу потрапити на захід, узявши з собою дитячу книжку як квиток. Зібрані книги передадуть Житомирській обласній бібліотеці для дітей. Організаторами події виступили *Kyiv Symphony Orchestra* і Фондація Дарини Жолдак.

До 250-річчя німецького класика Людвіга ван Бетховена освітньо-концертна платформа сучасної академічної музики *Kyiv Contemporary Music Days* у партнерстві з Гете-Інститутом в Україні (Німеччина) презентувала проєкт «Наука логіки Бетховена». Це серія з шести відеолекцій українського композитора та музикознавця М. Ковалінаса, призначена для композиторів, музикантів та поціновувачів класичної музики.

Музиканти та дослідники творчості видатного українського композитора С. Борткевича зі США, Великої Британії, Нідерландів, Німеччини, Італії, Польщі, Японії та України взяли участь у онлайн-події «Різдво з Борткевичем», яка відбулася 25 грудня за підтримки Українського культурного фонду.

Український інститут видав антологію камерної музики «Київський авангард» – збірник партитур та партій, який презентує творчий доробок вітчизняних композиторів-шістдесятників: Л. Грабовського, В. Годзяцького, В. Губи та В. Загорцева. Збірник складається з двох томів та доступний українською, англійською та німецькою мовами. Видання поширюватиметься серед міжнародних представників музичного сектору: фестивалів, ключових локацій, вищих навчальних закладів за кордоном. Твори з антології будуть рекомендовані до включення в програми концертів, партнером яких виступає Український інститут.

У грудні тривав міжнародний проєкт *#Embrace2020* від музичних ініціатив *Music Commission Mannheim*, *OSTAR Music Network* (Німеччина) та *Music Export Ukraine* (Україна). Це серія з п'яти онлайн-діалогів з представниками музичної індустрії України та Німеччини: організаторами концертів, музичними журналістами, саундпродюсерами, музикантами та менеджерами. Учасники обговорили виклики карантинного 2020-го року та поділилися власними успі-

шними практиками. Проект реалізовано завдяки Програмі підтримки «МЕЕТ UP! Німецько-українські зустрічі молоді» Фонду «Пам'ять, відповідальність і майбутнє» (EVZ).

За кордоном

23 грудня в Берліні за ініціативи Надзвичайного та Повноважного Посла України в Німеччині А. Мельника у посольській резиденції відбувся Різдвяний концерт піаністки К. Тітової, присвячений жертвам Голодомору 1932–1933 рр. в Україні. Подія відкрила серію онлайн-виступів зіркових українських виконавців «Концерт у резиденції» від Посольства України у ФРН.

Українська співачка гагаузького походження Н. Папазоглу перемогла на Міжнародному музичному конкурсі тюркського світу «Тюркбачення – 2020» (*Turkvision, Turkvizyon*), який 20 грудня в онлайн-форматі відбувся у Стамбулі (Туреччина). Виконавиця здобула перше місце серед 26 учасників із авторською піснею гагаузькою мовою «Tikenli yol» («Тернистий шлях»).

А 8-річний акордеоніст І. Гомольський з Часового Яру, що на Донеччині, став переможцем ювілейного 70-го міжнародного музичного конкурсу *International Open Trophy – 2020* (Франція), який цьогогоріч відбувся онлайн.

Театр

В Україні

Представники європейської театральної сфери – Біргіт Ленгерс (керівниця *Junges Deutsches Theatre*, організаторка фестивалю *RADAR OST DIGITAL*, Німеччина); Віда Грішманаускене (заступниця директора міського театру м. Алітус, організаторка фестивалю *SOM MEDIA*, Литва); Томаш Родович (керівник театру *Fabryka Sztuki* у Лодзі, організатор фестивалю *Festiwal Retroperspektywy*, Польща); режисери Марина Шубарт (Берлінський документальний театр, Німеччина) і Дмитро Богославський (Центр білоруської драматургії) – долучилися до IV Міжнародного конгресу «Театр крокує Європою», який було проведено 3–4 грудня онлайн в столичному театрі «Золоті ворота». Цьогорічна тема форуму – «Театр в часи кризи». Під час панельних дискусій учасники обговорили вплив пандемії на діяльність театрів, поділились успішними і невдалими кейсами, планами та стратегією на 2021 рік. Конгрес проведено завдяки підтримці Департаменту культури КМДА у партнерстві з Театром на лівому березі Дніпра.

З серпня по грудень за фінансової підтримки Інституту Адама Міцкевича (Польща) тривав міждисциплінарний художньо-науковий онлайн-проект «ПОГРАНИЧЧЯ КУЛЬТУР. Театр «ХОРЕЯ» у діалозі з Україною», спрямований на розвиток співпраці між польським театром «ХОРЕЯ» та українськими театрами, університетами і театральними школами. У рамках проекту в Львівському академічному молодіжному театрі імені Леся Курбаса (8 і 10 грудня) та київському театрі «Золоті ворота» (26 грудня) було організовано відеопокази трьох вистав польського колективу: «Трагедія Івана» за твором Якуба Гаватовича (реж. Вальдемар Разняк), «Шульц: Петля» за творчістю Б. Шульца (реж.

Конрад Двораковський) та постановки «я, бог» за мотивами текстів Єжи Гротовського (реж. Йоанна Хмелецка і Томаш Родовіч). Після переглядів відбулися онлайн-обговорення із творцями вистав. Науковою складовою проєкту стала міжнародна онлайн-конференція «Україна – Польща: Пограниччя театральних культур» (11 грудня), у якій взяли участь театрознавці, дослідники культури та історики обох країн. Організатори конференції: Львівський національний університет ім. І. Франка (Україна), Ягеллонський університет, Варшавський університет, Лодзький університет і Театральний інститут ім. З. Рашевського у Варшаві (Польща).

12 грудня на «Громадському радіо» було представлено радіовиставу «Школярки з Вітербо» за однойменною п'єсою класика німецької літератури Гюнтера Айха. Виставу створено за підтримки Фонду Конрада Аденауера в Україні та Гете-Інституту в Україні (Німеччина). Режисерка-постановниця – А. Заманська.

16 грудня в стінах Київського академічного театру «Колесо» відбулася зустріч з опозиційним білоруським режисером, актором театру та кіно В'ячеславом Сікорою. Спеціально до події підготували виставку графіки та пірографії митця.

За кордоном

Листопадова прем'єра опери Дж. Пуччіні «Турандот» у Львівській національній опері, над якою працювали митці з Польщі, Аргентини, Італії, Греції та України, викликала інтерес закордонних ЗМІ. Свої матеріали новій постановці, зокрема, присвятили нішевий інтернет-портал *drammaturgia.it* (Італія), видання *Orfeo* та *Rzeczpospolita* (Польща).

Кіно

В Україні

З 7 по 13 грудня у київському Будинку кіно проходив XXVII Міжнародний фестиваль анімаційних фільмів «КРОК–2020: у рідній гавані», на якому було представлено актуальну анімацію з усього світу. До цьогорічної конкурсної програми потрапили майже 100 фільмів з 20-ти країн. Форум відкрила стрічка Андрія Хржановського «Ніс, або Змова “не таких”» (Росія) – експериментальний епос, присвячений твору М. Гоголя «Ніс» та однойменній опері Д. Шостаковича, що висвітлює долю інтелігенції в епоху тоталітарного режиму. До складу фестивального журі увійшли: режисерка і художниця Монік Рено (Нідерланди); голова європейського відділення *ASIFA*, одна із засновників американського фестивалю незалежного мистецтва *Burning Man* Ненсі Фелпс (Бельгія – США); генеральна директорка Міжнародного фестивалю анімаційних фільмів у Хіросімі Сайоко Кіношита (Японія); режисер, співзасновник Міжнародного фестивалю анімаційних фільмів *Feinak Beijing* Ксен Чі (Китай); письменниця і сценаристка Ірен Роздобудько (Україна). Гран-прі міжнародного конкурсу виборила анімаційна стрічка «Фізика суму» Теодора Ушева (Канада). Спеціальний приз журі – «Остання вечерея» Пьотра Думали (Польща). А дипло-

мами відзначено роботи «Геній місяця» Адріана Меріго та «Дорогоцінний» Поля Маса (Франція). Серед спеціальних програм форуму чільне місце посіла «Довга подорож», приурочена до сторіччя легенди світового кінематографа Тоніно Гуерри (Італія) – постійного співавтора Федеріко Філіні та доброго друга «КРОКу». Ювілейну програму було створено за участі вдови митця Лори Гуерри. Також під час фестивалю на підтримку білоруського народу демонструвалася спеціальна добірка «Аніматори світу – Беларусі» та програма фільмів режисерів-аніматорів Білорусі під назвою «Жыве Беларусь». Фестиваль проведено за підтримки Державного агентства України з питань кіно та його засновників – Міністерства культури та інформаційної політики України і Національної спілки кінематографістів України.

10–13 грудня у київському кінотеатрі «Ліра» тривав кінофестиваль «Дні литовського кіно в Україні», організований Посольством Литви в Україні спільно з мережею «Київкінофільм» та литовським кіноцентром *Lietuvos kino centras*. Українські глядачі мали змогу ознайомитися як із доробком сучасних митців, так і литовською кінокласикою: «Тут був Саша» Ернестаса Янкаускаса (2019), «Інша сторона тиші» Альгімантаса Пуйпи (2019), «Не пам'ятаю твого обличчя» Раймундаса Баніоніса (1988) тощо.

21–23 грудня у столичному кінотеатрі «Жовтень» відбулися Дні італійського короткого метру в Україні від кінофестивалю «Молодість», реалізовані у співпраці з Посольством Італійської Республіки в Україні, Італійським інститутом культури в Україні та Італійським центром короткого метру. До фестивальної програми потрапило 6 різножанрових короткометражок: «Наш Час» Вероніки Спедікати, «Понеділок» Массімо Фаллаї, «Міжсезоння» Бруно Уджолі та Ріккардо Менікатті, «Подорожі» Беппе Леонетті, «14» Альдо Сурріккіо та «Jiaozi» Луки Каналі Бруккулері.

З 4 по 13 грудня в онлайн-форматі проходив ІХ Перегляд сучасного польського кіно «Під Високим Замком». Глядацькій увазі було запропоновано дев'ять художніх і три документальні фільми: «Залізний міст» Моніки Йордан-Млодзяновської, «Ікар. Легенда про Метека Коша» Мацея Пепшици, «Пілсудський» Міхала Роси, «Чорний мерседес» Януша Маєвського та ін. Також у рамках фестивалю 13 грудня у Львові відкрили документальну вуличну виставку «Анна Валентинович – героїня двох народів». Організаторами та координаторами проєкту виступили Генеральне Консульство Республіки Польща у Львові та Центр польської культури та діалогу в Івано-Франківську за підтримки Польського інституту кіномистецтва.

17–20 грудня команда *KyivMusicFilm* у партнерстві з Гете-Інститутом в Україні (Німеччина) провела кінофестиваль про музику та культуру – *Intro*. У програмі форуму демонструвалися такі стрічки: «Сон Макса Ріхтера» Наталі Джонс, «Коли я думаю про Німеччину вночі» Ромуальда Кармакара, «Пі Джей Гарві: A Dog Called Money» Шеймуса Мерфі та «Неможливий проєкт» Єнса Мойрера. Покази відбулися у київському кінотеатрі «Жовтень» та у львівському кінопалаці «Коперник».

До 103-ї річниці незалежності Фінляндії 6 грудня Посольство Фінляндської Республіки в Україні організувало онлайн-показ художньої стрічки Аку Лоухіміеса «Невідомий солдат».

17 грудня в Довженко-центрі у рамках проєкту «Коло Дзиги» відбулася українська прем'єра відреставрованого німого фільму «Польська республіка» («Polonia Restituta», 1928) у живому музичному супроводі гурту «Сон Сови». Стрічку створив підприємець Юзеф Блешинський з нагоди десятиріччя проголошення Польщею незалежності у 1918 році. Це єдиний фільм, що входить до Польського національного списку Програми ЮНЕСКО «Пам'ять світу». Документальні кадри кінокартини відреставрувала Національна фільмотека Польщі.

10 грудня у національний прокат вийшла історична драма Вацлава Маргоула про Другу світову війну, знята за книгою польсько-американського письменника Єжи Косинського, – «Пофарбоване пташеня» (Чехія – Словаччина – Україна). Стрічка претендує на 93-ю премію «Оскар» у номінації «Міжнародний повнометражний фільм» (подана від Чехії).

А 5 грудня відбулася світова прем'єра розважально-навчального серіалу для дошкільнят «Хоробрі зайці»/«Brave Bunnies», створеного українським продакшеном *Glowberry* у співпраці з іспанською анімаційною студією *Ánima* за підтримки Держкіно України, Міністерства молоді і спорту України та *FilmUA Group*. Візуальний стиль створила українська ілюстраторка Анна Сарвіра. Також у складі міжнародної команди мультфільму – головний режисер Тім Ференбах (Велика Британія), головний сценарист Джон Ван Брюгген (Канада) й авторка ідеї та креативна продюсерка – О. Черепанова (Україна). Невдовзі серіал покажуть на телеканалах *Nick Jr* та *Milkshake!* (Велика Британія), *Super RTL* (Німеччина), *ABC* (Австралія), *YLE* (Фінляндія), *HOP!* (Ізраїль) і *Daekyo* (Південна Корея).

За кордоном

12 грудня Канада ратифікувала Угоду про спільне виробництво аудіовізуальних творів між Канадою та Україною. Домовленість набуває чинності з 1 січня 2021 року. Угода дозволить українським продюсерам за умови спільного виробництва претендувати в Канаді на бюджетну підтримку, податкові пільги та знижки при дистрибуції. Такі ж преференції передбачені і для канадських митців, які зніматимуть в Україні. Дія угоди поширюється на кінопродукцію, телевізійний контент (телесеріали, телефільми, шоу), а також вебсеріали, VR-проекти та інші кросплатформні продукти. Кожна зі сторін має профінансувати щонайменше 15% від загального бюджету на виробництво.

Європейський фонд *Eurimages* виділив 180 тис. євро загальної фінансової підтримки українсько-італійському фільму «Тривала втеча»/«Long Run» виробництва ТОВ «Фреш продакшн Ю Ей» (Україна), «Пілігрим Фільм» та «Бартлебі Фільм» (Італія). При цьому понад 50 тис. євро будуть спрямовані безпосередньо на рахунок українського співпродюсера. Режисер стрічки – Андреа Маньяні, відомий українцям за попереднім копродукційним фільмом «EASY». Рішення

прийнято на 161-му засіданні Ради правління *Eurimages*, яке проходило з 7 по 11 грудня.

Українське кіно було успішно представлено на низці міжнародних кінофорумів. Зокрема Гільдія кінознавців та кінокритиків Білоруського союзу кінематографістів одноголосно назвала документальну стрічку В. Луцького «Код предків», зняту на замовлення Міністерства культури України, найкращою в національному конкурсі кінофестивалю «Листопад» (17–23 грудня) та вручила режисеру головний приз Гільдії – «Солом'яний зубр». Фільм знімали в Україні та Білорусі, а його головними героями стали українська співачка Катя *Chilly* та білоруський музикант, композитор і фольклорист Іван Кірчук. Документальний фільм «Борщ. Секретний інгредієнт» отримав спеціальну відзнаку за вебвідео *ADAMI Awards 2020* престижної медіа-нагороди *ADAMI Media Prize (€C)*, яку вручають за кіно-, теле-, та онлайн-контент на теми етнічного, релігійного та культурного різноманіття в країнах Східного партнерства. Дві українські стрічки – воєнна драма «Черкаси» Т. Яценка та документальний фільм «Родинна справа» В. Балаяна – були представлені у конкурсній програмі міжнародного кінофестивалю *Veterans Film Festival* (30 листопада – 31 грудня, онлайн-формат, Австралія). Фільм «1944. Крим. Депортація» Ф. Осман та Ю. Паши показали на фестивалі документального кіно *Madurai International Documentary And Short Film Festival 2020* (6–10 грудня, Індія). А драма Вацлава Маргоула «Пофарбоване пташеня» (Чехія – Словаччина – Україна), знята за підтримки Держкіно України, посіла друге місце у списку бостонських кінокритиків як «Найкращий неангломовний фільм» 2020 року (США).

4–6 грудня у Польщі вп'яте відбувся кінофестиваль *Ukraina!*, який уперше перемістився з Варшави до Любліна. Партнерами події виступили Посольство України в Республіці Польща, Український інститут і Міністерство культури та національної спадщини Польщі. До фестивальної програми увійшло 35 художніх, документальних та короткометражних кінострічок, які можна було переглянути в кінотеатрі «Ілюзіон» та онлайн. Зокрема було представлено фільми «Номери» О. Сенцова й А. Сеїтаблаєва, «Атлантида» В. Васяновича, «Додому» Н. Алієва, «Земля блакитна, ніби апельсин» І. Цілик, «Заборонений» Р. Бровка, документальні роботи С. Лозниці тощо. Також у рамках події експонувалася фотовиставка «Discover Ukraine».

З 2 по 13 грудня в Єгипті у кінопрокаті йшла стрічка А. Сеїтаблаєва та Дж. Вінна «Захар Беркут» (міжнародна назва «The Rising Hawk», Україна – США), створена на основі однойменної історичної повісті І. Франка.

Компанія *Film.ua Distribution* продала права на серіали «Кріпосна», «Нюхач», «І будуть люди» у Південну Корею. Крім того, дистрибуторська компанія *Eagle Pictures* купила права на показ чотирьох сезонів серіалу «Нюхач» на території Італії та італомовної Європи. Дистрибутор *Eesti Rahvusringhääling* придбав права на чотири сезони «Нюхача», серіали «І будуть люди» та «Жіночий лікар 4», які покажуть на телеканалах Естонії. Дистрибуторська компанія *Olympusat* отримала права на показ «Кріпосної» на території Північної та Південної Америки. Своєю чергою «Медіа Група Україна» продала права на показ

серіалу «Сага», знятого за підтримки Міністерства культури України, групі *Polcast* (Польща).

Візуальні мистецтва

В Україні

Лауреатом цьогорічної Премії імені Казимира Малевича від Польського Інституту в Києві став художник і фотограф Саша Курмаз. Окрім грошової винагороди обсягом 3000 євро, у вересні – листопаді 2021 митець матиме мистецьку резиденцію в Центрі сучасного мистецтва «Замок Уяздовських» у Варшаві. Відзнака вручається молодим українським митцям раз на два роки за внесок у розвиток сучасного мистецтва.

У межах міжнародного свята цифрових культур «Цифровий листопад» Французький інститут в Україні у партнерстві з Центром сучасного мистецтва М17 та ГО «Арт Оптимісти» організував перший французько-український фестиваль VR-мистецтва «Virtualité». Подія відбулася 3–4 грудня у форматі виставки в київській галереї «М17». Відвідувачі мали змогу ознайомитися з вісьмома стрічками французьких і українських VR-художників.

Роботи фотографів з Німеччини, Франції, Швейцарії, Бельгії, Іспанії, Польщі та України були представлені на міжнародному ярмарку *PHOTO KYIV 2020*, який відбувся 2–12 грудня онлайн. Спеціальним проектом форуму стала виставка «Очима жінок», реалізована за підтримки посольств Швейцарії та Німеччини в нашій країні. До експозиції увійшли твори 14-ти фотохудожниць з Канади, Німеччини, Греції, Швейцарії та України, що розкривають їхній особливий погляд на світ, підіймають актуальні теми сьогодення.

30 грудня Надзвичайний та Повноважний Посол Аргентини в Україні Елена Летісія Тереса Мікусінські відкрила у Львові фотовиставку «Аргентина очима жінок-мисткинь». У експозиції представлено світлини Хісели Айзенштат, Стефані Феррон, Селін Фрерс, Еве Грінберг, Нори Інієсти, Сулеми Маса, Патриції Пароді та Грасієлли Рію. Виконані в різних стилях і техніках роботи передають різні погляди на Аргентину. Виставка діятиме до 28 лютого 2021 р. Організатором події виступило Посольство Аргентинської Республіки в Україні у співпраці з Асоціацією «Маріанне Аргентина», аргентинським журналом *Ve Cult* та Львівською міською радою. Варто зазначити, що зі Львовом Елену Летісію Тересу Мікусінські пов'язує родинна історія – тут народилася та виросла її мати.

18 грудня у Львові, в Палаці Гната Хоткевича, відбулося відкриття виставкового простору «ХотАртХол» – першої молодіжної галереї, покликаної експонувати мистецькі дебюти. Проєкт молодіжної галереї реалізовано в рамках Програми ЄС «Дім Європи» у партнерстві з ГО «Львівський культурний центр» та за підтримки Українського культурного фонду.

10 грудня у Львівському палаці мистецтв розпочала свою роботу Міжнародна виставка молодіжної графіки «Ідентифікація», яка презентувала розмаїття студентських робіт мистецьких шкіл Польщі, Словаччини та України. Закордонні учасники, зокрема, представлені Академією образотворчих мистецтв

ім. Є. Гепперта у Вроцлаві, Варшавською академією образотворчих мистецтв (Польща) та Академією образотворчого мистецтва й дизайну в Братиславі (Словаччина). До експозиції увійшло понад 70 творів: лінорити, офорти, рисунки, твори у змішаних графічних техніках, проекти візуальної комунікації тощо. Кураторка виставки – О. Луковська. Ознайомитися з особливостями представлених графічних шкіл Європи можна до 31 січня 2021 року. Подія проходить за підтримки Українського культурного фонду.

3 і 4 грудня митець-експериментатор і викладач Якопо Натолі (Італія) провів у Львові дводенний воркшоп «Залучення спільнот через мистецькі практики». Організатор заходу – *Jam Factory Art Center*.

За кордоном

Український різдвяний вертеп уперше представили на міжнародній виставці у Ватикані «100 вертепів світу». Його створила з екологічних матеріалів Т. Полотнюк, схимонахиня УГКЦ. Відкриття традиційної експозиції відбулося 13 грудня на площі Святого Петра за участі представників Посольства України при Святому Престолі.

Галерея «Voloshyn Gallery» презентувала роботи українських митців на міжнародних мистецьких ярмарках *NADA Miami* (1–5 грудня) та *UNTITLED, ART MIAMI BEACH* (2–6 грудня, США). Перший відбувся у змішаному форматі (виставки можна було переглянути в галереях різних міст світу, серед яких і Київ, та онлайн), а другий – у віртуальному як *Online Viewing Room*. Експонувалися роботи Н. Кадана, В. Ралко, Л. Хоменко, І. Чернишевського, К. Лісовенко, О. Сая, Є. Самборського й А. Волокітіна.

14 грудня в Брюсселі, у приміщенні українського посольства в Бельгії, було відкрито виставку живопису А. Якимець «Європа очима українців».

Український дует *Synchrodogs* – Т. Щеглова і Р. Новен – увійшов до списку 25-ти найкращих фотографів за версією платформи *It's Nice That* (Велика Британія). Експерти відзначили серію *Slightly Altered*, у якій фотографи роздумують над зв'язком людини і природи в сучасному світу. Серія виникла як результат кількох подорожей Карпатами.

Музеї. Охорона культурної спадщини

В Україні

22 грудня Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим, Офіс генерального прокурора, Український інститут національної пам'яті, Міжнародний фонд «Відродження» (США – Україна) та Центр дослідження безпеки середовища «Прометей» підписали Меморандум про створення онлайн-музею збройної агресії Росії у Криму та на сході України.

За кордоном

Україномовні аудіогіди запрацювали одразу в двох музеях – римському Колізеї (Італія) та Морському музеї Чорногорії. Проекти втілено в рамках ініціативи першої леді України О. Зеленської з впровадження аудіогідів українсь-

кою мовою в музеях світу, що є складовою напряму «культурна дипломатія». Загалом цього року україномовні екскурсії запровадили у дев'яти визначних пам'ятках світу та на двох автобусних маршрутах за кордоном.

Фото Підгорецького замку, що на Львівщині, увійшло до фотоальбому Майкла Керрігана «Покинуті палаци» (Велика Британія). У збірці представлено 150 світлин вишуканих будівель з різних куточків планети, які наразі перебувають у занепаді.

Туризм В Україні

18 грудня в онлайн-режимі відбулося Перше засідання Робочої групи з питань співробітництва між Україною та Азербайджаном у сфері туризму. Сторони обговорили шляхи співпраці у туристичній сфері, зокрема з урахуванням наслідків пандемії *COVID-19*, відновлення повноцінного прямого авіасполучення між містами Азербайджану та України, посилення співробітництва між містами та регіонами обох країн та розвиток співпраці у сфері оздоровчого туризму.

За кордоном

7 грудня Надзвичайний та Повноважний Посол України в Алжирі М. Субх зустрівся з новопризначеним міністром туризму, традиційних ремесел та сімейного господарства Алжиру Мухаммедом Хаміду. Під час зустрічі високопосадовець, зокрема, наголосив, що Алжир зацікавлений у якнайшвидшому укладенні з Україною міжурядової угоди про співробітництво в галузі туризму та традиційних ремесел, яка перебуває на опрацюванні сторін.

Література В Україні

11 грудня *BBC News Україна* оголосила переможців премії «Книга року BBC – 2020», яка проводиться у партнерстві з Культурною програмою Європейського банку реконструкції та розвитку. Її цьогорічним лауреатом став Сергій Сергійович *Saigon* (псевдонім С. Лещенка), якого відзначили за роман «Юпак» (вид-во «Білка»). У номінації «Дитяча книга року BBC – 2020» перемогла книга «Мед і Паштет – фантастичні вітрогони» У. Чуби (вид-во «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»). Премію у номінації «Книга року BBC – Есеїстика – 2020» здобула збірка есеїв О. Забужко «Планета Полин» (вид-во «Комора»).

Професор Бухарестського університету Іван Ребошапка (Румунія) став лауреатом Міжнародної літературно-мистецької премії ім. О. Кобилянської у номінації «Пропаганда української культури у світі». Відзнаку засновано у 2006 р. редакцією газети «Буковинське віче» та Готельним комплексом «Буковина» (м. Чернівці).

3 грудня на Сцені 6 відбувся Літературний вечір Пауля Целана з нагоди 100-річчя від дня народження німецькомовного поета з Чернівців. У програмі вечора – дискусія про життя і творчість митця, поетичні читання С. Жадана і

К. Калитко та показ документального фільму «Анчель» Сюзанни Аюб (Австрія). Організаторами події виступили: Австрійський культурний форум у Києві, Міжнародна літературна корпорація *Meridian Czernowitz*, Літературний целанівський центр і Довженко-Центр.

За кордоном

Збірку вибраних поезій С. Жадана «What We Live For, What We Die For» («Те, чим ми живемо, те, заради чого вмираємо», вид-во «Yale University Press») відзначено премією Американської Асоціації новочасних мов (США). Тексти англійською переклали Вірляна Ткач та Ванда Фіппс.

Двоє українців – письменниця Г. Малик та ілюстратор К. Лавро. – потрапили до довгого списку Премії імені Ганса Крістіана Андерсена – 2022, яку присуджує Міжнародна рада з дитячої та юнацької книги (*IBBY*, Швейцарія). Нагороду вручають щорічно за видатний внесок у дитячу літературу найкращим письменникам і художникам-ілюстраторам дитячої книги. Імена переможців оголосять у березні-квітні 2022 р.

Поет і прозаїк В. Левицький став лауреатом літературного конкурсу «Екслібрыс» імені Володимира Короткевича, який організувала опозиційна Спілка білоруських письменників. Автор став першим українцем, який здобув цю нагороду.

10 грудня було підбито підсумки IV Перекладацького конкурсу з української на чеську мову, організованого Посольством України в Чеській Республіці і Чеською асоціацією українців спільно з Українським інститутом книги, Чеською спілкою перекладачів та Інститутом східноєвропейських студій Карлового університету. Загалом на конкурс надійшло 24 переклади – по 12 робіт у категорії «Проза» (оцінювався переклад оповідання К. Калитко «Володарка зміїв») та «Дитяча література» (уривок з книги В. Нестайка «Дивовижні пригоди в лісовій школі»). Цьогоріч журі вирішило не присуджувати 1-е місце в жодній з категорій. 2-е місце у категорії «Проза» посіла Вероніка Ценкова, а в категорії «Дитяча література» – Зузана Ванькова.

21 грудня Надзвичайний та Повноважний Посол України в Болгарії презентував фоторепринтне видання повного зібрання часописів першого посольства УНР в Царстві Болгарія – «Українсько слово» і «Українсько-български преглед». Збірка є прикладом першооснов публічної і культурної дипломатії, створення іміджу України та формування позитивного духу взаємин між українським і болгарськими народами. Проект реалізовано спільно з Інститутом літератури Болгарської академії наук, Національною бібліотекою імені Святих Кирила і Мефодія та Спілкою українських організацій Болгарії «Мати-Україна».

У 2020 році за кордоном було видано понад 120 іноземних перекладів українських книжок, 53 із них стали можливими завдяки Програмі підтримки перекладів *Translate Ukraine* від Українського інституту книги. Найбільше перекладів з'явилося у США (12), Польщі (12), Чехії (10), Німеччині (9), Болгарії (8), Китаї (7), Іспанії (5), Греції (5). Також українські книжки вийшли в Данії (4), Південній Кореї (4) Туреччині (4), Вірменії (4), Білорусі (4), Бельгії (3), Словач-

чині (3), Великій Британії (2), Швейцарії (2), Нідерландах (2), Італії (2), Латвії (2), Північній Македонії (2), Сербії (2), Монголії (2), Узбекистані (2), Франції, Кіпрі, Хорватії, Словенії, Естонії, Румунії, Грузії, Аргентині, Бразилії, Чилі, Ізраїлі, Лівані та на Тайвані (по 1-му перекладу).

Релігія

В Україні

2 грудня відбулася онлайн-зустріч послів країн «Великої сімки» з Всеукраїнською Радою Церков і релігійних організацій під співголовуванням Тимчасово повіреної у справах США в Україні Крістіни Квін та Предстоятеля Православної церкви України, митрополита Епіфанія. Іноземні дипломати обговорили з главами Церков і релігійних організацій стан і подальші перспективи демократичного розвитку України, роль релігійних спільнот у процесі побудови миру, а також переслідування за релігійною ознакою та утиски релігійних громад на українських територіях Криму і Донбасу, тимчасово окупованих Росією.

За кордоном

1 грудня у Кафедральному храмі Святих мучеників Сергія і Вакха в Римі відбулася інтронізація першого екзарха для українців-католиків візантійського обряду, які проживають в Італії, – владики Діонісія Ляховича. У Літургії взяли участь кардинал Римо-католицької церкви Леонардо Сандрі; префект Конгрегації Східних Церков, архієпископ Джорджо Галларо; єпископ-помічник Римської дієцезії Паоло Сельвададжі, Надзвичайний та Повноважний Посол України в Італії Я. Мельник, Тимчасово повірений у справах України при Святому Престолі С. Кульчицький та ін.

Нагороди

За кордоном

Українська режисерка-документалістка та журналістка Т. Кутузова стала лауреаткою Премії в галузі прав людини Французької Республіки «Свобода – Рівність – Братерство». Її відзначено за роботу над повнометражним документальним фільмом «Закрий рота», який розповідає про боротьбу з корупцією в Україні. Премія щорічно присуджується Національною консультативною комісією з прав людини (CNCDH). Імена переможців оголосили 10 грудня.

Своєю чергою український фактчекінговий проєкт *StopFake* отримав премію *Sjur Lindebraekke Memorial Prize* (Норвегія), яка присуджується за досягнення в діяльності з підтримки прав та свобод людини, а також за сприяння в розбудові демократії.

Конференції

В Україні

10–11 грудня Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, Міністерство культури та інформаційної політики України та Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник організували Міжнародну науково-практичну

онлайн-конференцію «Об'єкти всесвітньої спадщини: практики сталого розвитку міської спадщини», присвячену 30-річчю включення об'єкта «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра» до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Вітальними промовами захід відкрили заступниця директора Центру всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Джоті Госаграгар, голова Національної комісії України у справах ЮНЕСКО Е. Джапарова, заступниця міністра культури та інформаційної політики з питань євроінтеграції С. Фоменко та керівники обох заповідників. Представники нашої держави, зокрема, відзначили конструктивний характер діалогу України з ЮНЕСКО, розповіли про роботу над внесенням нових номінацій від України до списку об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО, а також наголосили на важливості підтримки цієї організації для України у контексті збереження культурної спадщини в умовах російської агресії та тимчасової окупації Автономної Республіки Крим. Також стало відомо, що Україна висунула свою кандидатуру до складу Виконавчої Ради ЮНЕСКО на період 2021–2025 років. Пленарні засідання конференції було проведено за тематичними напрямками «Історичне міське середовище», «Економічне процвітання і сталі засоби до існування», «Знання і навички» та «Залучення і участь». До заходу долучилися представники міських об'єктів всесвітньої спадщини країн Європи, державних і місцевих органів влади, державних і громадських організацій, міжнародні експерти. Загалом конференція об'єднала учасників з 12-ти країн.

Просвітництво В Україні

Український інститут, Києво-Могилянська академія та студія онлайн-освіти EdEra розробили перший англomовний онлайн-курс про Україну – «Ukraine: History, Culture, and Identities» («Україна: історія, культура та ідентичності»). Лекторами стали українські дослідники В. Арістов, Т. Григор'єва, К. Діса, Н. Шліхта, М. Яковлев. Курс допоможе носіям англійської мови отримати базові знання про українську історію та культуру.

29 грудня у Вінниці відкрилася вулична документальна виставка «Забуті жертви Другої світової війни», яка розповідає про вбивство 1800 пацієнтів місцевої психіатричної лікарні та військовополонених табору «Шталаг № 329». Експозиція містить унікальні архівні дані, фото з приватних колекцій, спогади очевидців. Кураторка проекту – Т. Гайда. Проект втілено ГО «Народний Майдан Вінниччини» та «Німецька молодь в Європі» землі Рейнланд-Пфальц за грантової підтримки Фонду «Пам'ять, відповідальність і майбутнє» (EVZ, Німеччина).

Культура і мистецтво для людей з інвалідністю В Україні

За підтримки Програми ЄС «Дім Європи» 3–5 грудня на онлайн-платформі проходив міжнародний форум-фестиваль *Arts Access*, присвячений питанням мистецтва та інвалідності. У фестивальній програмі були представле-

ні мистецькі твори, створені за участі людей з інвалідністю: від танцювальної компанії *Candoco* (Велика Британія), театрального лейбла *Rimini Protokoll* і колективу *tanzbar_bremen* (Німеччини), театральної студії «Журавка» та Інклюзивної кіношколи «Кіноти» (Україна). До дискусійної панелі долучилися митці з інвалідністю, куратори та менеджери культурних проєктів з Великої Британії, Німеччини, Португалії, Грузії та України. Учасники обговорили питання продюсування мистецтва за участі людей з інвалідністю, розвитку аудиторії та мистецької цінності інклюзивних проєктів, доступності мистецтва для глядачів та митців з інвалідністю. Форум-фестиваль відбувся завдяки співпраці Британської Ради в Україні, Гете-Інституту в Україні, Національного бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні, Українського культурного фонду та НГО «Інша Освіта».

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко

завідувачка сектору ДЗК відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 11. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12